

ایران

سرزمین همیشگی آریاییان

مهاجرت‌های آریاییان
و چگونگی آب‌وهوا و دریا‌های باستانی ایران

رضا مرادی غیاث‌آبادی

Iranian Studies

Aryans' Immigration

In Relation to the Ancient Seas and the Weather of Iran

R. M. Ghasabadi

از همین نویسنده

- فرهنگنامه عکس ایران، چاپ دوم، ۱۳۷۷
نقشه باستانی ایران، چاپ سوم، ۱۳۷۶
نگاره‌های پیش از تاریخ ایران، ۱۳۷۶
نیشته‌های فارسی باستان، ۱۳۷۷ -
بیستون، کتیبه داریوش بزرگ، چاپ دوم، ۱۳۸۳
منشور کورش هخامنشی، چاپ چهارم، ۱۳۸۳
رصدخانه خورشیدی نقش‌رستم، ۱۳۷۸
رصدخانه نیمروز، ۱۳۷۸
تخت جمشید، بنای میهنی ایرانیان و انجمن همپرسی ملی، چاپ دوم، ۱۳۷۹
کتیبه‌های هخامنشی، چاپ سوم، ۱۳۸۰
مجموعه مقاله‌های پژوهش‌های ایرانی، (شماره ۱)، ۱۳۸۰
سرودهایی از اوستا، چاپ دوم، ۱۳۸۰
نظام گاهشماری در چارتالی‌های ایران، ۱۳۸۰
نقش‌رستم و پاسارگاد، آرامگاه کورش هخامنشی، ۱۳۸۰
مجموعه مقاله‌های پژوهش‌های ایرانی، (شماره ۲)، ۱۳۸۱
اوستای کهن و فرضیاتی پیرامون نجوم‌شناسی بخش‌های کهن اوستا، ۱۳۸۲
ستاره‌شناسی تمدن‌های کهن، (ویرایش)، ۱۳۸۳
راه شیروز، ۱۳۸۳
بناهای تقویمی و نجومی ایران، ۱۳۸۳
خانه مادر بزرگ، ۱۳۸۳

پژوهش‌های ایرانی

مهاجرت‌های آریاییان و چگونگی آب‌وهوا و دریا‌های باستانی ایران

رضا مرادی غیاث‌آبادی

تهران ۱۳۸۳

مرادی غیاث‌آبادی، رضا. ۱۳۴۲-
ایران، سرزمین همیشگی آریاییان/رضا مرادی غیاث‌آبادی.-
تهران، چاپ دوم: ۱۳۸۳.
۴۸ ص: مصور، نقشه، جدول، نمودار. (پژوهش‌های ایرانی)
ISBN: 964-6303-34-X

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.
کتابنامه.

۱- آب- اساطیر. ۲- آب‌وهوای باستانی-ایران. الف: عنوان.
۳/۱۲/۲۷۵ BL

۱۳۷/۱۲

پژوهش و نشر
رضا مرادی غیاث‌آبادی

☆
لیتوگرافی و چاپ
پژوهش‌های ایرانی

چاپ نخست ۱۳۸۱ / چاپ دوم ۱۳۸۲

۱۰۰۰ نسخه

☆

نشانی صندوق پستی ۳۵۵-۱۳۱۴۵ تهران
همه حقوق محفوظا

شابک. X ۳۳ ۶۳۰۳ ۹۶۴
۱۲۰۰ تومان

سرزمین دیلمون مقدس است،
سرزمین دیلمون پاک است،
سرزمین دیلمون پاکیزه است،
سرزمین دیلمون روشن است،
در دیلمون کلاغ نسیاه نمی‌نالد،
مرغ وحشی ناله سر نمی‌دهد،
شیر کسی را نمی‌درد،
گرگ بره را نمی‌خورد،
سگ وحشی کودکان را نمی‌برد،
پرنده دسترنج بیوه‌زنان را نمی‌رباید.
هیچکس از درد نمی‌نالد،
هیچکس نوحه نمی‌خواند،
هیچکس سوگواری نمی‌کند.

کتیبه سومری، پیدا شده در شهر باستانی نیپور
بهشت سومری یا سرزمین جاودانی دیلمون از نگاه سومریان،
در سرزمین ایران بوده است (کریمز، ص ۱۶۸ و ۱۸۱؛ هوک، ص ۱۵۶).

فهرست

۱. طرح مسئله ۷
۲. شواهد باستان‌زمین‌شناسی ۱۰
- الف- وضعیت آب و دریا‌های باستانی ۱۰
- ب- وضعیت سطح زمین و ناهمواری‌ها ۱۸
- ج- وضعیت پوشش گیاهی ۲۵
۳. شواهد باستان‌شناسی ۲۷
۴. شواهد اسطوره‌شناسی و متون کهن ۳۲
۵. نتیجه‌گیری ۳۶
- کتاب‌شناسی ۴۴

طرح مسئله

بیشتر منابع تاریخی، مردمان امروزه ایران را بازماندگان آریاییانی می‌دانند که از سرزمین‌های دوردست شمالی به سوی جنوب و سرزمین فعلی ایران کوچ کرده‌اند و مردمان بومی و تمدن‌های این سرزمین را از بین برده و خود جایگزین آنان شده‌اند.

تاریخ این مهاجرت‌ها با اختلاف‌های زیاد در دامنه وسیعی از حدود ۳۰۰۰ سال تا ۵۰۰۰ سال پیش؛ و خاستگاه اولیه این مهاجرت‌ها نیز با اختلاف‌هایی زیادتر، در گستره وسیعی از غرب و شمال و مرکز اروپا تا شرق آسیا، حوزه دریای بالتیک، شبه‌جزیره اسکانندیناوی، دشت‌های شمال آسیای میانه و قفقاز، سیبری و حتی قطب شمال ذکر شده است. دامنه وسیع این اختلاف‌ها، خود نشان‌دهنده سستی نظریه‌ها و کمبود دلایل و برهان‌های اقامه شده برای آن است.

اغلب متون تاریخی معاصر، این خاستگاه‌ها و این مهاجرت بزرگ را تنها با چند جمله و عبارت کوتاه و مبهم و غیر دقیق به پایان رسانده و این میادوی مهاجرت را دقیقاً معرفی نکرده و آنرا بطور کامل و کافی مورد بحث و تحلیل قرار نداده‌اند. در این متون اغلب به رسم نقشه‌ای با چند فلش بزرگ اکتفا شده است که از اقصی نقاط سیبری و از چپ و راست دریای مازندران (کاسپی) به میانه ایران زمین کشیده شده است.

با اینکه بسیاری از دانشمندان از جمله لایبنیتس Leibnitz، فردرینک شگل Schlegel، توماس یانگ Young، ارنست رنان Renan، آدولف پیکته Pictet، ماکس مولر Muller و داربو دوژو بنویل De Jubainville، بر مسیرهای مهاجرتی بر خلاف جهت این فلش‌ها اعتقاد داشتند، و ضرب‌المثل لاتینی "فروغ از شرق است" را بازگو می‌کردند (مالوری، ص ۱۵ تا ۳۳)، اما متأسفانه این نکته مهم مورد توجه دانشمندان قرار نگرفت و تأسفانگیزتر اینکه حتی محققان ایرانی نیز به آن بی‌اعتنایی نشان دادند و از جمله همچنان صحبت از خاستگاهی بنام فرهنگ "آندرونوو" Andronovo و "آفَنَسِیَف" Afanasievo در جنوب سبیری نمودند. در حالیکه امروزه تفاوت این فرهنگ‌ها با فرهنگ ایرانی بیش از پیش روشن شده است (مالوری و گیمپزا ۸۰).

از سوی دیگر می‌دانیم که مهاجرت‌های انسانی و جابجایی تمدن‌ها در طول تاریخ همواره به دلیل دستیابی به «شرایط بهتر برای زندگی» بوده است. در دوران باستان این «شرایط بهتر» بویژه عبارت از آب فراوان‌تر و خاک حاصلخیزتر بوده است. این فراوانی آب و مرغوبیت و حاصلخیزی خاک، موجب افزایش کمی و کیفی محصولات کشاورزی، فرآورده‌های دامداری و منابع گیاهی و جانوری می‌شده است.

اگر چنانچه بتوانیم دلایلی برای این گمان فراهم سازیم که در روزگار باستان ویژگی‌های آب‌وهوایی و چشم‌انداز طبیعی در نجد ایران مناسب‌تر از روزگار فعلی بوده است؛ و از سوی دیگر مشخص شود که خصوصیات آب‌وهوایی در سرزمین‌های شمالی ایران نامناسب‌تر از امروز و حتی روزگار باستان بوده است؛ می‌توانیم مهاجرت بزرگ آریاییان به ایران امروزی را با تردید مواجه کنیم و حتی احتمال مهاجرت‌هایی از ایران به نقاط دیگر جهان را مطرح سازیم.

از آنجا که رشد و ازدیاد جمعیت همواره در زیست‌بوم‌های مناسب و سازگار با انسان رخ داده است، بعید به نظر می‌رسد که جوامع

کهن، سرزمین با اقلیم مناسب و معتدل ایران را نادیده گرفته و در سرزمین‌های همیشه سرد و یخبندان سیبری، روزگار بسر برده و پند از آن متوجه ایران شده باشند. و همچنین می‌دانیم که در تحقیقات میدانی نیز سکونتگاه‌ها و قرارگاه‌های چندانی در آن مناطق پیدا نشده است. از سوی دیگر با اینکه وام‌واژه‌های بسیاری بر اثر مهاجرت‌های آریاییان از ایران به سرزمین‌های دیگر، در مجموعه واژگان زبان‌های دیگر راه یافته است؛ اما تاکنون هیچگونه نشانه‌ای از وام‌واژه‌های ساکنان فرضی پیش‌آریایی در سرزمین ایران شناخته نشده است.

ما در این گفتار به این فرضیه خواهیم پرداخت که ایرانیان یا آریاییان «به ایران» کوچ نکردند، بلکه این آریاییان از جمله همان مردمان بومی ساکن در ایران هستند که «در ایران» و «از ایران» کوچ کردند و پراکنش یافتند.

در ادامه، این موضوع را بطور خلاصه - و با آرزوی پژوهش‌های بیشتر در آینده - از جنبه‌های مختلفی دنبال و بررسی خواهیم کرد. در نخستین رویکرد، به بررسی وضعیت آب‌وهوایی و دریا‌های باستانی ایران خواهیم پرداخت و کوشش خواهیم کرد تا با ارائه نشانه‌هایی، اقلیم باستانی ایران را مرطوب‌تر و سرسبزتر از امروز معرفی کنیم.